

KÖZÉRDÉK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap reggel.

Előfizetés
 egész évre - - 12 korona.
 fél évre - - - 6 "
 negyed évre - - 3 "
 Egyes szám ára 12 fillér.

Kiadóhivatal: Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár r.t. — Szerkesztőség irodája ugyanott.
 Hirdetéseket és előfizetéseket fölvesz FÜLDES EDE könyvkereskedő, a kiadó megbízottja.
 Hirdetés ára centiméterenként 6 fill. Többszöri hirdetés árkedvezményben részesül.
 Nyilttér sora 40 fillér.

Budapesti hirdetések kizárólagos felvétele milliméter-árszabás szerint a Leopold Gyula
 Vidéki Lapok Központi Hirdetési Osztályában
 Budapest, VII., Erzsébet-körút 41. sz.

Az állami költségvetés.

Wekerle pénzügyminiszter folyó hó 13-án terjesztette be a folyó év költségvetését. Frázisok, nagy mondások, melyekhez a képviselőház és az ország újabb időben hozzászólt, nem voltak a száraz számadásokkal telt előadásban. De a gondolkodó politikust nagyobb örömmel töltötte el, mint akármilyen harsogó trombitászó, melytől Jerikó falai soha többé le nem dülnek.

A másfél éves sivar korszak után jól esett a biztató szó, mely a számok rengetege közül felénk hangzott. Pedig nem kis dolog ez, mikor egy kétmilliárdos költségvetés parányi harmadfelezer korona fölösleggel zárul és e mellett a kiadás hatvankettő, a bevétel meg negyvennégy millióval emelkedik. Összesen tehát száz milliónál nagyobb az az összeg, melylyel az adófizető polgárok többet kénytelenek fizetni, hogy az ország kulturailag és gazdaságilag fejlődjék, az államháztartás egyensúlya pedig meg ne zavartassék.

Hogy a költségvetés megnyugtató: annak oka, hogy föltétlenül reális. Könnyű lett volna a pénzügyminiszternek sokkal nagyobb

bevételt és nagyobb fölösleget kimutatni, ha csak egy részét is fölvette volna bevétel gyanánt annak az adóhátraleknak, mely tavalyról maradt. A mult esztendőben tudvalevően körülbelül százötven-százhatvan millió koronával kevesebb adó meg illeték folyt be, mert az exlex idején nem igen fizettek adót. Ennek a nagy összegnek jórésze pedig befolyik még ebben az esztendőben, mint a jövő évben, a zárószámadásokból bizonyosan ki fog tűnni.

A részletek sem kevésbé biztatók. A 62 millió több kiadásból 21 milliónál nagyobb összeg esik az állami és vármegyei tisztviselők fizetésére. Ezt a fizetésjavítást bőven megérdemelte az állami és vármegyei tisztviselők derék kara. Mindenki szívesen látja, hogy végre könnyítenek a hivatalnokok megélhetési gondjainak terhén. A másik nagy összeg szintén közel 21 millió korona, a kereskedelemügyi tárca kiadásait növeli, mely összegből 12,8 millió korona jut az államvasutnak, 6,8 millió pedig a posta, telegraf és telefon fejlesztésének. Ellenben nagy sajnálattal kell konstatálni, hogy ipari és kereskedelmi célokra csak 2,431.000 koronát vettek föl, tehát 1,312.000 koronával

kevesebbet, mint 1904-ben. A változott viszonyok között az eddiginél is sokkal nagyobb súlyt kell vetni az ipari és kereskedelmi ügyekre.

Épp oly csekély az a 400.000 korona, melyet a szabad hajózás támogatására szántak. A külső kereskedelem erősítése elválaszthatatlan a tengerhajózás ügyétől; csak a hatalmas tengerhajózás viheti előre a külső kereskedelmet. És most, a mikor Ausztria is milliókat szán a szabad hajózás emelésére, mi ilyen csekély összeggel akarjuk rábírnai a hajósokat új irányok létesítésére?

A kormány természetesen gyógyítani iparkodik azokat a sebeket, melyeket a törvénytelen rendszer ütött. A póttartalékosok és családjuknak kárpótlására másfél millió koronát vett föl a pénzügyminiszter tárczája terhére. Meg is éljeneztek érte. Kedves hirt mondott a gazdáknak is azzal, hogy terjeszteni akarja a dohánytermelést és e végből a hazai dohány beváltását fölemeli egy millió koronával, míg ugyanilyen összeggel apasztja a külföldi dohány behozatalát.

A közös, különösen a hadügyi költségek természetesen ezuttal is erősen terhelik a költségvetést. Annak a rendkívüli költségvetés-

TÁRCZA.

Béke vagy háboru.

— Elmékedések régi jegyzet-lapjaimból. —

A mindeneget idvezítő békeben vetett hit ingadozni kezd. Nyíltan talán még nem merjük tagadni, hogy pax est musarum alatrix: de az őszinte lelkek már sejtik, hogy a társadalmat csak új életet hozó, levegőtisztító vihar reparálhatja, új erőt öntve a petyhüdt tagokba. És míg a közfelfogás évek óta a műveltség ellen törő, inhumanus, beteges jelenségnek tekinti a háborút, talán szívesebben hinnénk egyszer már az ellenkezőjét. Szükségesnek tartom, hogy a czimben nevezett két tényezőt, mint az emberiség faji életének megnyilatkozásait természet szempontból vizsgáljuk. A adatok halmazát, a szellemi nyomorékok mankóit félre téve próbáljunk gondolkodni. Mi a háboru? A struggle for life legszembevetőbb nyilvánulása. Idézhetnek elő háborut külső, történelmi okok is, de lélekkel csak az a nép vesz benne részt, amelyet eszménye, vagy

faji érdeke készítet. És sikere is mindig a reá fordított faji energiával függ össze.

Nem teszem fel, hogy gondolkodó ember higgyen a Nemzetközi béke-egyesület álmában; ha Jókai Mór tette, azt értem, hiszen az ő regényeit néha nekünk is jól esik elhinni.

Vajjon föltehető-e általán, hogy valaha bármily eszközzel is elérjük az örök békét; fogunk-e egykor az emberek közös nyelvet beszélni; lesz-e egyetlen és tökéletes világ-állam; megérjük-e az abszolút igazság, az abszolút tudás és tökéletesség napját; eljön-e az Isten országa e földön?

Keresztény embernek kötelessége hinni mindent, de hiszem azt is, hogy végtelen távolban vagyunk tőle. És hogy elérjük, követni keil a haladás eddigi útját és lépésről-lépésre valósítani meg az eszméket, a földi tökéletesség lépcső fokait, mert eddig egyetlen lépést sem tettünk küzdelem nélkül. Még a szeretet vallása sem állhatott meg a gonoszszal való küzdelem nélkül. A természet rendje az, hogy a bünbe vissza-visszaeső emberiséget megújító eszmék hívják újra a

harctérre. Ha az örök béke beállana, megszűnnék a küzdelem, de megszűnnék a haladás is.

Akik az örök békeben biznak, rendszeren az egyenlőség eszméjétől várják az ellenségeskedés megszüntét. Ha ez lehetséges, egyenlő tényezők közt minimalis volna a surlódás. Ez az irány az emberek a priori egyenlőségére támaszkodik, amit persze ma igen könnyű elhinni (quod volumus...) mert mindenki egyenlő akar lenni, de nem a munkással ám, hanem az urral s ez éppen a baj. Még a bibliára is hivatkoznak, holott a krisztusi vallás ellenkezőleg azt az egyenlőséget tanítja, amelyben mindenki a többi szolgálja tud lenni. Ez a legtisztább önzetlenség, amely ha nem is egyenlőséget, de egységet teremt. Amaz ellenben a paraszt-lazadók egyenjogusági tana, amely egoismust, szétzüllést hoz s megmagyarázza azt, hogy miért volt az ő törekvésük a históriában mindig sisyphusi munka.

S most kérdezzük a természettől: van-e egyenlőség. A természetbuvár ezt a fogalmat nem ismeri. Ha van is két egyenlőnek lát-

FERENCZ JÓZSEF KESERŰVIZ

AZ EGYEDÜL ELISMERT KELLEMEZŐ ÍZŰ TERMÉSZETES HASHAJTÓSZER.

nek a terhe ez, melyet a delegáció 1904-ben megszavazott a hadsereg és a haditengerészet felszerelésére.

Egészben és nagyban ez a képe a költségvetésnek, melyet a kormány a képviselőház elé terjesztett. Realitása becsületére válik a kormánynak, kivált ha tekintetbe vesszük, hogy csak csonka év áll rendelkezésére, mert az esztendőnek negyedik hónapjában ért csak véget a törvénytelen, ellenőrzés nélkül való kormányzás és a Wekerle-kormány teljesen zilált viszonyok közt vette át elődjétől. Nehéz dolog az ilyen kátyuba jutott szekeret ismét kiemelni és a rendes jó utra vinni. Erősnek kell lenni a szekérnek is, meg annak is, aki kiemelte, hogy baj nélkül simán menjen a dolog. Szerencsésen megtörtént, mehetünk előre, de Wekerle egyről megfeledezett, nem mondta meg, hogy merre megyünk. Bámulatos emlékezőtehetségével, szinte szédítően mutatta be a költségvetést és rengeteg számait, de arról, amit mindenki akarna tudni, hogy mi a gazdasági program, mi van viszonyunk rendezésével Ausztriával a vámserződésről, a fogyasztási adókról, a készfizetésről, minderről mélyen hallgatott. Talán azért, hogy mint átmeneti kormány nem adhat kimerítő programot, de az aktuális kérdésekről ez alkalommal is lehetett volna nyilatkozni, ha még oly fukaron is. Ez a némaság azonban többet mond, mint amennyit Wekerle szóval mondhatott volna. Nemcsak a pusztá udvariasság az osztrák kormány szemben, hanem az okosság parancsa is, amely nem akar eleje vágni az eseményeknek, megnehezíteni a tárgyalást, mely legközelebb megindult a két kormány között. Úgyünk igazsága biztosíték arra, hogy a kérdés megoldása kedvező lesz ránk nézve és akkor a legközelebbi költségvetés is bizonyosan más képet fog mutatni arányainál és berendezésénél fogva.

Hirdetmények.

2579—1906. sz. közíg.

Nagyenyed város tanácsa közhírré teszi, hogy pécsi és nagyváradai honvéd hadapródiskolában az 1906—907. tanévben betöltendő magán alapítványi és tandíjmentes helyekre honvédelmi miniszter ur pályázati hirdetményt bocsátott ki.

2580—1906. sz. közíg.

Nagyenyed város tanácsa közhírré teszi, hogy a cs. és kir. közös hadügyminiszter ur a cs. és kir. közös hadseregbeli hadapródiskolákba az 1906—907. tanévre való felvétel tárgyában pályázati hirdetményt bocsátott ki.

Ezen pályázati hirdetmények a városi levéltárban a hivatalos órák alatt az érdeklődők által megtekinthetők.

2464—906. sz. közíg.

Nagyenyed város közgyűlésének 91—905. jkvi. és Alsó-Fehér vármegye törvényhatóságának 57—906. jkvi sz. határozattal jóváhagyott s jogerős közgyűlési határozat alapján elrendeljük, hogy a közfogyasztásra szánt juh, bárány, borbély, kecske és gödölye f. évi június hó 20-dik napjától kezdődőleg csak a jelenlegi közvágóhídon vágathatók, illetve nyuzhatók le.

Ezen körülményre való tekintettel — hogy ugyanis most már a vágóhídon kívül csak sertések vágathatók le — vágatási idő meghosszabbítandó volt és azt mindennap reggel 4—9 óráig, vasárnap kivételével pedig mindennap délután 5—9 óráig állapítottuk meg.

Midőn ezen közgyűlési határozatunkat szigorú mihez tartás végett közöljük, egyben figyelmeztetjük, hogy annak áthágását az 1876. évi XIV. törvényzikk 7. §. alapján szigorúan büntetni fogjuk.

A városi tanácstól.

Nagyenyeden, 1906. évi június hó 12-én.

Dr. Varró László,
polgármester.

A kézimunka, mint nevelő-eszköz.

Az angolok, e legműveltebb nemzet, királyi családjának minden férfi tagja kitanul egy-egy kézimunkát gyermek-korában. Ez náluk hagyományos szokás.

Minalunk is megtörtént néha, hogy egy-egy apa, kinek a fia valamely tárgyból elégtelen osztályzatot kapott, mesterségre adja a szünetre büntetésből s elrettenésül, hogy milyen sors várakozik rá, ha egész életében le kell arról mondanania, hogy ur lehessen.

Mekkora különbség a két foglalkozás között! Bár közgazdasági szempontból, úgy elméletileg, mi is elismerjük az ipar nagy fontosságát; de még nagyon sok van bennünk a félszeg római felfogásból, mely urhoz méltó foglalkozásnak csak a gazdálkodást és hivataloskodást tartotta. Az a szülő, kinek a gyermeke két-három gimnáziumi osztályt kegyelemből átvászorgott; az a kisbirtokos, aki egyedül a családi tradíciókat, a hozzájuk való ragaszkodást képes utódaira hagyni, s aki tudatlan büszkeséget lát abban, hogy ivadékaik inkább mások kegyelmén élőködjenek unós-untalan, mint hogy kézi munkához fogjanak: nem győzhetők meg még ma sem az ilyen foglalkozás, sőt kereset-mód hasznos voltáról. Az északi népek tudják igazán a kézi munkát megbecsülni; mert náluk az általános jólétnek és műveltségnek ez az alapja. A fegyenczet már megtanítjuk az ilyen munka különféle nemére; de anynyira még nem haladtunk, hogy tanulóit is részeltessünk ezen munka áldásaiban.

Hát ugyan mi haszna is lehet a kézi munkának, ha valaki nem akar belőle megélni?

Az a gyermek, kinek nemcsak szellemi képességei, hanem keze ügyessége is ki van fejlesztve, több életrevalóságot egyesít magában; nincs annyira kiszolgáltatva a sors széleire; nincs ráutalva minden kis dologban más ember szolgálatára. Ha tehát csak azt gondoljuk meg, hogy iskolázott értelmével s izlésével kapcsolatos testi ügyessége szélesebb téren biztosíthat számára jövőjét: már ez is nagy értéket foglal magában.

De a nevelésben mégis főszempont mindig maga a tehetségek fejlesztése marad. Minél

szó szervezet, lehet-e, hogy egyikben véletlen ne volna egy sejtrel több, mint egy másikban; ki tudna erről számot adni? A latin szerint ovum ovo similis (non aequale). Egyik tojás a másikhoz hasonló (de nem egyenlő). És azt hiszem kellően pontos eszközökkel vizsgálva a Sahara homokját, nem lennének benne két egyforma porszem, avagy az erdőben két egyforma levelet. A természetben abszolútus egyenlőség nem létezik. A magasabb szervezetek életében is azt találjuk, hogy a faj-fejlődés lényegileg az egyéni különbségeken alapul, amelyeknek bizonyos fokú hiánya már dekadenciát eredményez. Ezért hoz korsivadékot a rokonegyének találkozása a szülők közti különbségek minimalis volta miatt. Ezért pusztulnak ki az elszigetelt népek. Tehát a faj életföltétele egy lényegében ismeretlen, de az egyének közt létező heteronomia.

És ne gondoljuk, hogy a már kivált, kialakult faj egyénei közt megszűnik a létért való küzdelem; épen ott fejlődik ez ki, ahol érdekek ütköznek össze. Az azonos létföltételekkel bíró egyének közt legellenségesebb a viszony, mert az említett föltétel szerint itt kell, hogy a selectió maximalis legyen.

Azt mondhatnám, hogy ezen faji élet energiájának ritmikus váltakozása az, a mit a sociológusok különféle tekintetből fejlődési hullámzásának, vagy a hatalom és a részek felváltva egymást követő küzdelmének vagy a békék és háborúk seriesének neveznek. Hogy ez megakad s végleg az ellenkezője következik be, azt el sem tudjuk képzelni. A keveredés újabb tulajdonokat hozhat létre, melyek ha előnyösebb örökléssel állandósulnak. És ha eszközeink olyan könnyűkké tettek is az ellenlábások keveredését, mint a minő az egy edény folyadék-részecskéi közt, mégsem lesz eredménye teljes kosmopolitikus elegyedés; egy nyelv, egy akol, egy pástör. Mert megmarad legerősebbnek az a faj, amely leghívebb multjához, nemzeti eszméihez és a rá ható természeti viszonyok alkotta karakteréhez. Ezért nem tarthatunk sem az egyenlőség bekövetkezésétől, sem a haladás megszakadásától, az abszolútus stagnálás bekövetkezésétől, amely annyira ismeretlen előtünk, hogy el sem tudjuk képzelni, mert kifejezésünk nincs rá.

Jellemzi az ember nem törekvés, hogy célja mindenkor végtelen, azaz kivihetetlen s az azt megközelítő vezérszellem, a lángész

mindig közel áll az örület határához. Tekintünk például az állami életben a két ellentétes törekvés irányát, a melyek korszakonként váltakoznak. Egyik az ideális abszolútizmus, a mely lehetetlen azért, mivel államnak élére egy abszolútus tökéletes, csálhatatlan embert kíván, a minő nincs és nem lehet. Másik az egyenlőség felé való törekvés, a mely leronthatja ugyan erejével előzőjét, de magában ismét kivihetetlen, mert abszolútus egyenlőségnek tételezi fel az embereket. Csak a forradalmi láz álomlásában lehet az is, emez is kivihető; később mindig bezúnyul, hogy legfeljebb megközelíthetők.

Az emberiség ezen progresszívus munkaságában minden nemzet részt vesz műveltségének, szellemi nagyságának, erkölcsi erejének megfelelő mértékben. Csak a harc, a nemzeti önfeláldozás az állameszméért, a melyben az egyének megszűnnek egyének lenni az államért, — ez vezet az örök dicsőség babérjához.

Azt kérdezem, kit illet inkább a babér: vajjon a khinait-e vagy a klasszikus népeket? Amaz, a gyáva óriási fallal védte meg fatytyu vérért a kioutatástól és az önfeláldo-

SÁMSON JAKAB

Telefon 423.

uri szabó

Telefon 423.

KOLOZSVÁRT, Egyetem-u. 2.

Ajánlja dúsan felszerelt raktárát

honi, angol, scoth és francia különlegességekben

FÉRFI RUHÁK a legmodernebb szabászat alkalmazásával, saját műhelyében készítettnek. 12 43—105

Gyors és pontos kiszolgálás!

Gyors és pontos kiszolgálás

több oldalú a képzettség, annál nagyobb az egyén ereje és önérzete. A szellem fejlődésére azonban már ugyis szinte kellenél több gondot fordítunk. Nyelvek formuláival, elvekkel s elméletekkel ugyis eléggé megtöltjük; bár csak annyit tudjon valóságos szellemi haszonná feldolgozni. A testnek tervszerű és több oldalú képzéséről kell ennek az egyoldalúságnak ellensúlyozása véget gondoskodni.

Hiszen ott van a tornaszat; ez már csak elég divattá lett! Igen, hála Istennek! kezdünk valahára a testgyakorlás iránt is érdeklődni. De attól tartok, hogy téves irányban. A versenyek keltettek föl itt az első érdeklődést, nem maga a test fejlesztésének eszméje és érdeke. S a gyermekek növelik testi ügyességüket a dicsőségért, melyet a versenyen tapsok vagy kitüntetés alakjában szereznek. A versenyre való készülés, a training pedig, s maga a verseny oly természetű rendszeren, hogy erőfeszítéssel s pillanatnyi nagy izgalommal jár, nyomában a vele arányos launkadsággal. Fiziológust hívunk fel tanúságotra, hogy a megerőltetésig menő rövid erőfeszítések a fejlesztés munkájára nem alkalmasak. Az igazi erő a kitartásban van; ezt pedig a mozgásnak kevésbé fárasztó, tehát lassabb menetű, de tartósabb nemével lehet inkább megvalósítani. Ilyen a kézi munka.

S ha hozzá vesszük azt a nem kicsinylendő eredményt, hogy a gyermek megtanulja becsülni a munka és munkás ember értékét; be kell ismernünk, hogy a kézi munka s a vele elérhető kezűesség nagyon fontos eszköze lehet a helyes irányú nevelésnek.

Ennek a mi régi régi felfogásunknak hangsúlyozására az adott alkalom, hogy a Bethlen-kollégium elöljáróságának megbízásából Halmágyi Antal tanár részt vesz a budapesti „Slöjd”, vagyis kézimunka-tanfolyamon. A midőn a kollégium elöljáróságát ezen fontos nevelésügyi és nemzetgazdasági irányzat pártolásáért, a nevezett tanár urat pedig annak lelkes buzgalommal való felkarolásáért örömmel üdvözljük; reméljük azt is, hogy ez az egészséges irányzat mihamarább tért fog nyerni a kollégiumi ifjuság nevelésében.

zástól, hogy évezredes tengődés után minden öskulturájával legyőzzék és lealázzák.

A klasszikus népek ellenben vérökkel szereztek meg a világ uralmát, egyik a szellemben, a másik a politikában is. Szellemük él ma is a kereszténység termékenyítő hatása alatt új életre ébredve, új kort teremtve. A statisztikát író és számokban beszélő történetírók kimutatták, hogy Napoléon hadjáratai anyagi kárára voltak a forradalmak által ugyis kimerült Franciaországnak s elfeledik, hogy csak az áldozat, az anyagiak mellözése teremthet szellemileg nagyot, hogy Franciaország legújabb korában oly nagy volt, hogy gloireja mögött szinte minden nemzet elhomályosult. Olyan volt, mint a nagy művész, ki művészetét oltárán önmagát áldozza meg, hogy felemelkedhessen a testi megsemmisüléssel a lelki hatalom, a teremtés színvonaláig. A nagyok, a félistenek, az Ikarusok vérökkel áldoznak a közszellemért, az örök tökéletesség felé való törekvésért.

És áldozat nélkül lehet „örök béke” és peshedés, de lélek és haladás soha!

Dr. Szilády Zoltán.

Társas kirándulás Bukarestbe és Romániába.

Bukarestbe a magyar társaság július 7-én (szombaton) estére érkezik meg. A vasúti állomásnál a bukaresti Magyar Társulat fogadja a vendégeket és kalauzolja szállásaikra. Este ismerkedés a társulat helyiségeiben. Vasárnap reggel a kiállításra menet; utközben eső templomok és a Dimbovica melletti vásárcsarnokok megtekintése. Találkozás délelőtt 10 órakor a kiállítás magyar pavillonjában. Ebéd a kiállítás területén. Azután a kiállítás folytatódólag bejárása. Délután 5 órakor a nagy sétateren a kocsikörző megtekintése. Hétfőn délig Bukarest közintézetének megtekintése E naptól kezdve a kirándulók tetszésszerű időben és vonatokkal Predealon át utazhatnak haza.

A romániai körutban résztvevő különvált társaság uti programja következőleg van megállapítva.

Bukarest: indulás július 9-én délután 4 óra 20 perczkor; Konstantza fekete tengeri kikötőbe érkezés este 10 óra 30 perczkor. Tartózkodás más napig. Indulás: jul. 10-én délután 2 órakor.

Brailla dunai kikötőbe érkezés este 9 órakor. Indulás: másnap délután 4 óra 10 perczkor hajón.

Galatzra dunai kikötőbe (oroszhátár): érkezés 1 óra múlva. Indulás: július 12-én este 10 órakor.

Tergu Ocna érkezés július 13-án reggel. Innen kocsikon néhány román, csángó község megtekintése. Palankán és Gyimesen át. Tusnad székelyföldre érkezés az nap estére.

A kik Konstantzából Konstantinápolyba akarnak rándulni, vagy Galatznál az orosz-határt átlépik, azok utlevelet vigyének magukkal.

A kirándulásban való részvételt Marosvásárhelyre a „Romániai kirándulást rendező bizottságának” június 20-ig be kell jelenteni 2 korona beküldése mellett. Később jelentkezők a féláru utazási kedvezményben nem részesülhetnek.

Vegyes hírek.

— **Lapunk mai száma 6 oldalon jelenik meg.**

— **Majláth püspök városunkban.** Tegnap délfelé a r. kath. templom és a Váradiláz előtt felállított diszkapu között a fűvel és virággal behintett út mentén nagy közönség gyülekezett, hogy a bérálás szentiségének kiosztása vegett ideérkező főpásztort, gróf Majláth Gusztáv erdélyi róm. kath. püspököt üdvözölje. Az ideérkezést jelző idő előtt ifj. Winkler János egyh. közs. gondnok vezetésével 12 tagú küldöttség fogadta a püspököt és kíséretet Enyed város határában. Mikor a menet a föllobogózott Tövis-utczába ért, harangzugás jelezte. A püspököt a diszkapunál az önk. tüzoltózenekar a Rakóczy-indulóval és a Himnuszszal fogadta, az egyházközség nevében Róka József p. ú. igazgató a következő szíves és szép szavakkal üdvözölte:

„Nagymélt. és főtiszt. Püspök úr! Kegyelmes Főpásztorunk! Az egyháztanács megbízásából, Nagyenyed város kath. lakossága nevében gyermeki hódolattal, ragaszkodó szeretettel és igaz örömmel üdvözli Nagyméltóságodat városunk falai közt. Az a ragaszkodó szeretet és hódoló tisztelet, mely az itteni r. k. egyház híveit Nagyméltóságod felkent személyével eddig is összekötötte, ma új életre ébredett. Ettől a magasztos érzéstől indítva kérem Nagyméltóságodat, mint egyházunk főpásztorát; terjessze ki fölöttünk áldást osztó kezeit; imádkozza le

reánk az Isteni kegyelmet, hogy az üdvösség keresésében a földi akadályok közt soha el ne tévedjünk. Mi is imádkozva esedezünk, hogy az egek ura Nagyméltóságod mint az igazi vallásosság és jámborság példaképét, mint a lelki vigasztalásban fáradhatlan és a bőkezűségben kifogyhatatlan főpapot egyházunk boldogítására sokáig éltesse. Isten hozta Nagyméltóságodat!”

Fehér ruhás lányok virágcokrot nyújtottak át. Az üdvözlés után a püspök szívélyes szavakban mondott köszönetet a fogadtatásért. A minoriták templomának bejáratánál ft. Deli Ödön házfőnök üdvözölte a főpásztort, ki köszönő szavai után a templomba ment, imádkozott és nagyhatású szep szónoklatot tartott az egybegyűlt híveknek. A bérálás ma reggel 8 óran kezdődő istentisztelet alatt fog végbemenni, melynek részesülésében gyermekek és felnőttek egyaránt nagyszámmal jelentkezték.

— **Hymen.** Inczédi Joksman Ödön dr., Alsó-Fehér vármegye aljegyzője, cs. és kir. tart. huszár-hadnagy, eljegyezte Petrichevich Horváth Kálmán báró és neje Csáky Katalin grófnő leányát, Melanie bárónőt, Felsőszukkon. Gratulálunk!

— **Felolvasó-est.** Azon felolvasó-ciklusban, melyet a kollégium tanárkara a tanulók velencei kirándulásának alapja javára rendezett, a második felolvasást Halmágyi Antal tanár tartotta f. hó 14-dikén. Nagy közönség hallgatta végig a poétikus színnel bevont szép előadást. Jól sikerült vetített képekben vonultak el előttünk Velence legfőbb nevezetességei. Az utolsó felolvasást dr. Szilády Zoltán tanár tartja a kirándulás természetrajzi nevezetességeiről.

— **Tornavizsga.** A polgári leányiskola udvarán kedves képet lehetett látni f. hó 14-dikén. Egyenruhába öltözött leánykák fegyelmezett csapatai vonultak fel egymásután az udvarra s bemutatták a tornában szerzett gyakorlatosságukat. A szépen sikerült gyakorlatokat Danes Ila tanítónő vezette.

— **Záróünnepély.** A tanítóképző intézet Gáspár János önképzőkörre 1906. június 17-én d. e. 11 órakor záróünnepélyt tart a kollégium disztermében a következő műsorral: 1. XC. zsoltár. 2. Imád mond: Zsejky Ferencz III. é. 3. Titkári beszámolót tart: Molnár Vilmos III. é. 4. Pénztári beszámolót tart: Ökrös Peter IV. é. 5. Dalkari beszámolót tart: Hadnagy Gyula IV. é. 6. Versenyek a) Zongora: Székely Lajos III. é. Kakai Ernő II. é. b) Hegedű: Kiss Zsigmond IV. é. c) Szavalt: Molnár V. III. é. Faluvegi D. II. é. Bartha L. IV. é. 7. Pályamunkák eredményének kihirdetése. 8. Előki bejárat tart: Totth József IV. é. 9. Szózat.

— **Tornaszünnep.** A tanítóképző-intézet ifjusága ma délután tartja évenként szokásos tornaversenyét a kollégium tornakertjében.

— **A balázsfalvi kereskedők** közös elhatározásuk folytán üzleteiket esti 8 órakor zárják.

— **A lengyel szabadság új vértanúi.** Varsóból jelentik, hogy a haditörvényszék tegnapelőtt golyó általi halálra ítélte Erivan, Radetzki és Wywomsky egyetemi tanárokat, mert azáltal, hogy elére álltak a Lengyelország autonómiaját követelő mozgalomnak, hazaárulást követtek el. A diákság körében óriási az izgatottság, miért is a helyőrséget három közékezzel erősítették meg.

— **Vesztett sertés Mikeszászán.** Nain Miklósné mikeszási napszámosnét f. hó 9-én az olban tartott malacza etetés közben bukkezén megmarta s a malacz azután rövid időre elhullott. A hullán megejtett vizsgálat vesztettségét állapított meg.

— **Elgázolta a vonat.** A szentágotai vasutnak egyik mozdonya Segesvárt az árvíz következtében elárasztott házakból és azok pinczejéből szivattyuzta ki a vizet. A

A nagyérdemű közönséget tisztelettel kéri

TÁNGEL JÓZSEF

női, férfi és gyermekdivatáru kereskedő,

hogymielőtt nyári szükségletét bárhol is beszerezné, előbb főtér 4. szám alatt lévő raktárát, mely a közelgő idényre dusan van a legjobb minőségű árukkal ellátva, sziveskedjen megtekinteni.

viz szivattyuzása közben megjött a rendes fél 9 óras vonat, amely a szivattyuzó gépezet arra készítette, hogy a nagy vonat elöl a nyílt pályáról az állomásra visszavonuljon. Amint a hátráló mozdony a Lecz-fele faraktár előtt haladt el, a raktárból kijött Grama ottani 72 éves munkás s mivel nagyot hallott, nem vette észre a közeledő lokomotívot, s hiába való volt az emberek kiabálása, intő figyelmeztetése, mert a siket ember nem térvén ki a vágányról, a mozdony elütötte. A szerencsétlen ember oly szerencsétlenül esett a sínekre, hogy a mozdony kezeke azonnal átmetszette a torkát. A munkás azonnal meghalt.

— Ez a kor olyan prózai, untató és gyűlöletes volna, ha nem volna egy kis felvidítónk, egy kis mámort hozó barackpálinkánk, amelyet az Első Alföldi Coguacgyár

r.-t. gyárt Kecskeméten és amelyről ingyen és bementve küld árjegyzéket a gyárvezetőség.

SZERKESZTŐSÉG:

Dr. Garda Kálmán, Török Bertalan, Dr. Varró László.

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár részv.-társ.

2416—1906. szám. Közig.

Hirdetmény.

Alóírt városi tanács közhírré teszi, hogy a város tulajdonát képező és Felsőfüged határára fekvő erdőre vonatkozó

vadászati joga 1906. évi augusztus hó 15-től 1912. évi augusztus hó 15-ig terjedő hat évre a városház közgyűlési termében **1906. évi június hó 23-án** d. e. 10 órakor megtartandó nyilvános szóbeli árverésen bérbe fog adatni.

Kikiáltási ár évi 80 korona.

A részletes feltételek a tanács iktató hivatalában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

A városi tanácstól.

Nagyenyeden, 1906. évi június 8-án.

Dr. Varró,
polgármester.

160 1-1

nagyszerűen használ, mint
legbiztosabb rovarirtó.
Csakis üzvegekben vásároljuk!

Nagyenyed: Bisztritsány Lajos, Cirner J. József, Fenichel Lázár, Fesztinger A. David, ifj. Lázár Karoly, Winkler János, Fogyasztási szövetkezet. — Abrudbánya: Molnár Árpád, Skalongya József. — Balázsfalva: V. Popp Schiessl Karoly, Schuller Lajos, Sinberger Salamon, Naftali Vilmos, „Consum“ kereskedelmi r.-t. — Gyulafehérvár: Fingerhut Jakab, Fröhlich Gyula, Jakabfy Albert, ifj. Misselbacher J. B., Petri J. W., Schlesinger Testvérek. — Marosujvár: Filla Ede, Virág Tamás, Fesztinger A. David. 5—10

50 ÉVI SIKER!

**ESZÉKI ARCZKENŐCS ÉS
ESZÉKI SZALVATOR-SZAPPAN**

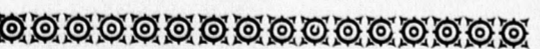
eltávolítja a szeplőt,
májfoltot és a bőr
összes tisztátalan-
ságát.

Valódi csakis a
Dienes J. C.
Szalvator gyógytárából
ESZÉKEN, Felsőváros.

1 tégely eszéki arczenőcs	ára 70 f. és 1 kor.
1 drb Szalvator-szappan	„ 1 korona.
1 tégely kézi paszta	„ 1 kor. 20 fill.
Lyoni rizspor kis doboz	„ 1 korona.
„ nagy doboz	„ 2 korona.

Ezen ezikket minden ártalmas alkatrészről mentek és megfelelnek tökéletesen a 71012. sz. B. m. rendeletnek. 107 7—10

Főraktár Budapesten:
TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerháza
VI., Király-utca 12. és Andrassy-út 29.

Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár R.T.
NAGYENYEDEN.

Alaptőke 200,000 korona.

Alaptőke 200,000 korona.

Leszámitol 6 hónapi lejáratig terjedő váltókat a legelősebb kamattal mellet.

Betáblázás mellett adott kölcsönök után 500 koronán felül 6 1/2 %-ot számít.

Törlesztéses kölcsönöket nyújt 500 koronától kezdődőleg már 4 1/2 % alapkamattal földbirtokra, a becsérték feléig.

Vásárol és elad értékpapírokat idegen számlára.

Régibb és magas kamatu jelzálogkölcsönöket igen előnyös feltételek mellett konvertál s mindennemű ilyen ügyeket a leggyorsabban bonyolít le.

Bevált értékpapír szelvényeket és sorsolt értékeket. 20 48—104

Betétek után naptól-napig 4 1/2 0/0 -ot fizet.

ELŐPATAK

gyógyfürdő

kiválóan jó eredménnyel használható a gyomor, vese, hólyag és a méh hurutos bántalmánál, máj és lépajknál, köszvény és esű nál, altesil pangá oknál, valamint bármely az idegesség alapján fejlődő betegségnél. A nagyhirű előpataki gyógyvizek orvosi javaslat szerinti ivása, összeköve a megfelelő és itt feltalálható kiegészítő gyógyszerközzel (meleg és hidegfürdők, vizgyógyintézet kezelés, massage, svéd torna, diätikus étrend) **endkívül kedvező eredményt mutat fel.** Fürdőidény: május 15-től szeptember 15-ig. Vasuti állomás: Földvár és Sepsiszentgyörgy, honnan állandó olesó kocsiközelekedés van. Lakás, ellátás olesó és választékos. Az elő- és utóidényben (május 15-től június 15-ig és aug. 20-tól szept. 15-ig) a gyógy és zenedijnek fele fizetendő, lakások 50 %-al és ellátás is sokkal olesóbb. Az előpataki ásványvíz, mely a szénsavdus, égvényes vasas vizek között első helyet foglal el, mint gyógyeszköz, háznál is használható és **üdítő, kellemes ital** tisztán vagy borral vegyítve, nagy kedveltségnek örvend. Itthon és a külföldön évenként egy millió palacknál több kerül forgalomba. Szétküldési hely Előpatak, de kapható a legtöbb városban és nagyobb kereskedésben.

Prospektust kívánatra ingyen
küld az igazgatóság.

148 3—4

NAGY JENŐ

szájpad nélküli műfog-spezialista
KOLOZSVÁRT, Wes. Jényi M.-u. 6. sz.

Készít szájpadd nélküli természetűen szilárdan álló fogakat
16 koronáért. 45—104

Nagyenyedi kisegítő takarékpénztár r.-t.

Alaptőke: 300.000 kor. Tartalékalap: 157.000 kor.

Előnyös kölcsönt ad betáblázásra, megfelelő kezességre, értékpapírokra, sorsjegyekre, jóhitelű pénzüzetek részvényeire.
Vásárol és elad értékpapírokat.
Letétbe elfogad értékpapírokat, sorsjegyeket, értékeket kevés őrzési díj mellett.
Idégen kölcsönöket a legelőnyösebben konvertál.
Váltókat az összeg nagysága szerint 5 $\frac{1}{2}$ %, 6, 6 $\frac{1}{2}$ % mellett, kereskedelmi váltókat pedig 6% mellett számíttatja le.
Betétet 4 $\frac{1}{2}$ % kamattal mellett fogad el.

Nyitva áll hétköznap d. e. 9—12, d. u. 3—4 óráig.

19 48—104

ELSŐRANGU FÉNYKÉPEZŐGÉPEK

Rietzschel, Goerz, Rodenstock
és egyéb világhírű gyárak készítményei
méréselt áron csekély havi

RÉSZLETFIZETÉSRE.

Megrendelési hely:

AUFRECHT ÉS GOLDSCHMIED
fényképezési osztálya

Budapest, VI., Andrassy-út 17.

Szíveskedjék árjegyzéket kérni fényképezőgépekről.

Szolid kiszolgálás! Jutányos árak!

Tavaszi és nyári idényre ajánlja

BERKOVITS BÉLA

a most ujonnan megérkezett

női, férfi-, fiu- és gyermek-ruháit.

A legújabb divatu

angol raglán kabátok, férfi-, fiu- és gyermek-ruhák.

Valódi angol és gácsi ruha- és felöltő-szövetek.

Minden fajta, női, férfi-, fiu- és gyermek-czipők,
kizárólag kézimunka.

Mérték utáni megrendelések saját szabóműhelyemben a legdivatosabb kivitelben 24 órán belül eszközöltetnek.

Becses pártfogást kér

BERKOVITS BÉLA

férfi divat üzlete, Nagyenyed, Főter 3.

10 48—104

Dús választék minden cikkben.

Czipőkben kizárólag kézimunka!!!

Czipőkben kizárólag kézimunka!!!

Hegyi János

műlakatos és gépjavitó műhelye

NAGYENYEDEN.

Elvállalok mindennemű épület, mű- és géplakatos munkákat, u. m. vasrácsok, vasajtók, épületvasalások javítását és újbóli készítését, továbbá villanycsengők, telefon és villámhárítók szakszerű szerelését. Varró gépek és kerékpárok javítását s gyári árban való újonnan beszerzését, vegre mindennemű gőzseplők, motorok, szivattyúk és szivattyuskutak, gazdasági gépek és eszközök pontos és figyelmes javítását és ezeknek szintén gyári árakban való beszerzését. — Ajánlom a gazdaközönségnek saját műhelyemben összeállított elpusztíthatatlan aczélféjű ekéimet és vasboronáimat, melyeket jótállás mellett felelősséggel adok el, nem tetszőket kicserélek, vagy kívánság szerint átalakítok. — Egyben értesítem a n. é. közönséget, hogy **április hó 24-étől lakásom és műhelyemet Tövis-utca 19. szám alá helyeztem át.** Szakmámba vágó költségvetéssel díjtalanul szolgállok. Becses pártfogást kér

kiváló tisztelettel

HEGYI JÁNOS,

43 11—26

műlakatos és gépjavitó műhelye

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságú Portland-Cementet ajánl olcsó áron a

113 15—50

Brassói Portland-Cement-

gyár, Brassóban. Nagyenyeden kapható Klemm Pál úrnál Szentkirály-utca 128. sz.

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráru gyár Részvénytársaság könyvnyomdájában Nagyenyeden.